

NRC gaat uit

Het nieuws van jonge vrouwen

Joyce Roodnat

Klassiek in de kunst van nu. Narnia. Route Nationale. Jean-Luc Godard. Solness.

JOYCE ROODNAT

O die wolf. Los in de leden, knokig op zijn enkels. Snel en onvoorspelbaar, zoals wolven zijn. Lag ik maar in zijn poten. Bijt mij maar lek, wolf, kus me!

Nee, ik ben niet in het bos, ik zit in het theater, ik zie ballet: *Narnia: de leeuw, de heks en de kleerkast*. De wolf wordt gedanst door Gil Gomes Leal, van hiphopgezelschap ISH. Narnia is het land achter de achterwand van een diepe kleerkast uit de

kinderboekenserie van de Brit C.S. Lewis. Goed vecht tegen Kwaad en omgekeerd. Christelijke kitsch. Maar met zijn allen gaan we plat voor de Narnia waarvoor ISH en Het Nationale Ballet de krachten hebben gebundeld. Die kleerkast? Een troep dansende bontjassen. Narnia een land? Welnee, het is een game, kijk maar naar het videodecor.

Ik betrap me op een vooroordeel. Ik dacht, die hiphop wint op punten, maar dat klassieke ballet zal interessanter zijn. Mis. De klassieke danseres staat op spitzen, de hiphopper staat naast haar op zijn hoofd. En ik zie daardoor dat ze niet voor elkaar onder doen. Sterker, ze zijn aan elkaar gewaagd. En ze leggen elkaar uit. Ballettomanen als ik krijgen het uitdrukingsvermogen van de hiphop ingewreven. En wie de klassieke dans wegzet als iets elitairs met ijle elfjes in tutu's, ziet hier hoe krachtig het is, hoe actueel.

Zo fascinerend zijn klassiek en hiphop in hun samenspraak, dat ik na afloop van de voorstelling Ted Brandsen (hij is de directeur van Het Nationale Ballet)

smeek of deze combinatie van stijlen vaker mag, niet alleen in een jeugdvoorstelling. „Zou mooi zijn”, glimlacht hij. We zien wel. Ik vertrouw er gewoon op dat dit goed komt.

Klassiek en hedendaags – ook onder regie van de jonge theatermaker Eva Tijken vervloeien ze. Voor haar voorstelling *Route Nationale* deed ze sectie op *Week-end* van Jean-Luc Godard. Legendarische film, al was het maar vanwege dat shot langs een eindeloze file op de *campagne*, vol bloed en wangedrag (en de kijker van nu ziet dat auto’s ooit echt mooie dingen waren). Maar wel heel erg uit 1967 en heel erg Godard, met die antiek-linkse politieke pertinenties. „La liberté c’est la violence!” Of, mijn favoriet: „Door wie word je liever geneukt, Mao of [de toenmalige Amerikaanse president] Johnson?” „Door Johnson.” „Fascist!”

Voor *Route Nationale* jutte Eva Tijken elementjes uit de film voor een voorstelling over de moderne geborneerde mens. „Op de filmacademie had ik een hekel aan Godard, hij verduisterde alles met die

politiek”, vertelt ze als ik haar aanspreek. „Maar op de toneelschool ontdekte ik hem weer. Hem en zijn melodrama.”

Vanwege haar stuk zit ik de volgende dag *Week-end* te bekijken. En ik zie nu pas hoe goed Tijken die film heeft ingelijfd voor haar fantasie. Net als Godard haalt ze de beschaving onderuit, via een echtpaar dat stijf staat van de consumptiedwang. Ook voor haar voorstelling is de leidraad de zin: „C’est vrai ou un cauchemar? Je ne sais pas” (Waarheid of nachtmerrie? Ik weet het niet). Maar Godards drammerigheid borstelt ze op tot hedendaags surrealisme. Zijn botte geweld vertaalt ze naar hupse gruwel, zoals het rauwe vlees dat ze acteur Vincent Croiset laat eten uit de buik van een speelgoedpony (geweldig, ik zie het en ik ben verkocht). En Godards seksisme? Dat krijgt een douw via een collega van hem: Fellini. Uit een van diens korte films leende Eva Tijken een giechelend duivelskind, basis voor een kindvrouw à la Brigitte Bardot: onweerstaanbaar met klauwtjes. Mooi nieuws en slecht nieuws, dat is ze.

Het nieuws van jonge vrouwen – daar gaat ook de architect in *Solness* aan ten onder. Het stuk is van Henrik Ibsen (Solness worstelt met God), de regie van Theu Boermans (Solness worstelt met zijn oudere man-zijn). Mark Rietman speelt hem prachtig (Solness worstelt met zijn humeuren) als de ego- en megalomane man. Ja, zo kennen we de architecten. Ze voelen zich God. Ze ontwerpen een wolkenkrabber op een bergtop in de Zwitserse Alpen, om het hoogste gebouw van Europa op hun naam te zetten. Dit verzin ik niet. De Amerikaanse architect Thom Mayne bedreigt het Zwitserse dorpje Vals met deze 381 meter hoge blijk van minachting voor de bergen.

Ibsens Solness is ook zo. Hij bouwt torens op al zijn ontwerpen – waarmee hij God uitdaagt. Maar God is zijn probleem niet, dat ligt in zijn lendenen. Hij onderschat de kracht van de jonge vrouw. Tegenover zijn fallische torens blaast zij bellen en luchtkastelen. Hij stort zijn dood tegemoet. De jonge vrouw trekt voort. Met een lach.